

NÁZEV MATERIÁLU	Připomínky Svazu průmyslu a dopravy České republiky k Návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí.
Č. J.	112/2024
DATUM ZPRACOVÁNÍ	5. prosince 2024
KONTAKTNÍ OSOBA	Dagmar Endrlová
E-MAIL	dendrlova@spcr.cz

OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

1. K materiálu obecně

Svaz průmyslu a dopravy ČR požaduje projednání návrhu ve standardním legislativním procesu. Žádáme o vyjádření MŽP, zda tomu skutečně tak bude a návrh projde standardním legislativním procesem, tj. MPŘ, LRV, vláda, 1., 2. i 3. čtení v PSP ČR, schválení v Senátu ČR. Počítá se s jakýmkoliv odchylkami od tohoto postupu? Dále žádáme o sdělení, zda se předpokládá schválení předloženého návrhu v tomto volebním období.

Odůvodnění:

S ohledem na skutečnost, že ze současného volebního období zbývá méně než rok – a s ohledem na běžnou dobu trvání legislativního procesu – považujeme za krajně relevantní, aby byl vysvětlen další předpokládaný postup vzhledem k předloženému návrhu. Projednání ve standardním legislativním procesu se jeví jako nepravděpodobné.

Ministerstvo životního prostředí se v uplynulých letech opakovaně odchyluje od standardního legislativního procesu, a to i v případě rozsáhlých a klíčových regulací. Jako příklady lze uvést částečnou implementaci ETS 2 či RED III (úprava paliv implementovaná do zákona o ochraně ovzduší) prostřednictvím pozměňovacích návrhů či předkládání novely zákona o obalech (povinné zálohování) na vládu s vyššími desítkami rozporů. Byť takové postupy právní předpisy formálně připouštějí, považujeme je za zásadně problematické, jelikož kriticky narušují transparentnost přijímání nové legislativy, narušují důvěru v legislativní proces a celkově erodují kulturu zákonodárství v ČR.

Tato připomínka je zásadní.

2. K materiálu obecně

Požadujeme informaci, zda je zamýšlena a/nebo připravována novela vyhlášky č. 79/2018 Sb., o způsobu a rozsahu zpracování návrhu a stanovování záplavových území a jejich dokumentace („záplavová vyhláška“), popř. v jaké fázi takové přípravy jsou a kdy by měla být taková novela předložena.

V případě, že má k takové novele dojít, Svaz průmyslu a dopravy ČR požaduje k materiálu připojit její teze.

Odůvodnění:

Návrh obsahuje mj. zásadní změny v oblasti regulace činností v záplavovém území. Parametry a kritéria vymezování záplavových území s tímto nedílně souvisí a proto je nezbytné sdělit, zda i v záplavové vyhlášce bude docházet ke změnám a případně rámcově jakým a kdy je lze očekávat.

Tato připomínka je zásadní.

3. K materiálu obecně v návaznosti na zákon o vodovodech a kanalizacích

Návrh systematicky nesprávně stanovuje, že odlehčovací komory musejí plnit technické požadavky na odlehčovací komory uvedením normativního odkazu na technické požadavky na odlehčovací komory uvedené ve vyhlášce č. 428/2001 Sb. Tato vyhláška je prováděcím předpisem nikoli ke stavebnímu zákonu nebo vodnímu zákonu, nýbrž k zákonu o vodovodech a kanalizacích (zák. č. 274/2001 Sb.; ZVaK). Tento zákon nereguluje veškeré vodovody a kanalizace, nýbrž jen ty, které slouží veřejné potřebě. Takže např. kanalizace obsluhující méně než 50 obyvatel přihlášených k trvalému pobytu není v působnosti ZVaK. A proto se na takovou kanalizaci nevztahuje ani prováděcí vyhláška č. 428/2001 Sb. Pokud by návrh prošel tak, jak je předložen, tak by tímto normativním odkazem vznikla situace, že by se (vlastně cestou nepřímé novelizace) rozšířila působnost této vyhlášky i na kanalizace, které pod ZVaK dosud nespádají, avšak by se toto rozšíření týkalo jen jednotlivé dílčí otázky.

S výše uvedenou identifikací určité složitosti vzájemných vazeb zákona o vodách a ZVaK souvisí i úprava v nových § 55g a § 55h vodního zákona. Tou se zavádějí dva okruhy pravidel pro ucelenou soustavu domácích čistíren odpadních vod, jednak povinnost vlastníka zabezpečit odborné provozování této soustavy a dále povinnost vytvářet a plnit plán financování obnovy s tím, že definici uceleného systému a podrobnosti těchto povinností by stanovilo MŽP vyhláškou. Jde přitom o pravidla, která jsou opět v zákoně o vodovodech a kanalizacích a v jeho prováděcí vyhlášce velmi podrobně propracována (přičemž tato pravidla se vyvíjejí už přes dvacet let). I tímto návrhem se tak vytváří paralelní systém obsahově podobných, ba možná i totožných pravidel.

Tato připomínka je doporučující.

4. K materiálu obecně k § 55f – dopady povinností

Je navrhováno zřídit registr domovních čistíren a bezodtokých jímek a je navrhováno zavést povinnost pro každého, kdo vypouští odpadní vody prostřednictvím domovní čistírny odpadních vod nebo akumuluje odpadní vody v bezodtokové jímce registrovat toto zařízení v registru, a to do 6 měsíců od zahájení vypouštění odpadních vod nebo od zahájení akumulace odpadních vod v bezodtokové jímce. Dále je navrhováno vkládat do registru doklady s informacemi o provozu a kontrole domovní čistírny odpadních vod nebo doklady o odvozu odpadních vod z bezodtokové jímky na čistírnu odpadních vod v rozsahu stanoveném vyhláškou vydanou podle odstavce 3, a to do 3 měsíců od obdržení těchto dokladů.

Nejednoznačnost navrhovaných povinností týkajících se domovních čistíren odpadních vod (dále DČOV) vyplývá ze zdůvodnění uvedeném v Důvodové zprávě, kde je k tomuto novelizačnímu bodu uveden odkaz na požadavek zakotvený v přechodných ustanovení zavedených zákonem č. 284/2021 Sb. (Čl. LV, bod č. 1), kdy povinnost provést technickou revizi vodního díla podle § 59 odst. 1 písm. k) zákona č. 254/2001 Sb., ve znění

účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se vztahuje na vodní díla ohlášená podle § 15a zákona č. 254/2001 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

Není proto jasné, zda se nově navrhované povinnosti budou vztahovat na všechny DČOV (dle textu návrhu změny zákona) nebo pouze na DČOV, které byly povoleny dle §15a vodního zákona ve znění platném do 1. 1. 2024. Zde pak neodpovídá požadavek na registraci DČOV do 6 měsíců od zahájení vypouštění odpadních vod.

V případě, že navrhovatel změny zákona zamýšlel plnění povinností tedy registraci DČOV v registru a vkládání informací o kontrole odpadních vod pro veškeré DČOV, tedy i pro ty, které disponují povolením k vypouštění odpadních vod podle § 8 vodního zákona, bude se přijetím tohoto novelizačního bodu zákona jednat o zdvojení povinnosti zakotvené v ustanovení § 38 odst. 6 vodního zákona a v důsledku toho neodůvodněnému a nepřiměřenému nárůstu administrativní zátěže provozovatelů těchto DČOV.

Dáváme k úvaze stanovení spodní hranice velikosti DČOV, pro kterou bude registrace povinná.

Tato připomínka je zásadní.

5. K materiálu obecně k § 55f – administrativní náročnost regulace

Kromě toho, že MŽP bude správcem tohoto registru, každému vlastníkovi domácí čistírny odpadních vod či bezodtokové jímky vznikne povinnost své zařízení do registru zaregistrovat a vkládat do něj doklady o provozu a kontrole DČOV/doklady o odvozu odpadních vod z jímky na ČOV. Jedná se o nepřiměřené zvýšení administrativní zátěže pro obyvatelstvo, ale i podnikatele. V případě obyvatelstva, se ve velké většině případů jedná o obyvatelstvo venkovské čili o obyvatelstvo s nižší mírou schopnosti řádně plnit administrativní povinnosti tohoto typu, počítaje v to i nižší míru počítačové gramotnosti.

Domníváme se, že stát by prostřednictvím svých stavebních úřadů měl vědět, jakým způsobem se v té které budově řeší odpadní vody, a jestli to neví a důvodně předpokládá, že se někde porušují dosud platná pravidla, tedy nechť využívá svých kontrolních funkcí. Kdyby stát chtěl poctivě a plošně zmapovat, v které nemovitosti se jakým způsobem řeší odpadní vody, tak by se primárně měl ptát vlastníků/provozovatelů kanalizací a teprve u domů, které tímto sítím propadnou, třeba stavebních úřadů. Neměl by však rovnou přistupovat k vytváření nového celorepublikového plošného systému zatěžující obyvatelstvo ale i podnikatele. Varianta využití stávajících nástrojů, kterými stát disponuje, by měla být rovněž předmětem RIA.

Tato připomínka je zásadní.

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY

6. K novelizačnímu bodu 11 (§ 55f) – registr domovních čistíren odpadních vod a bezodtokových jímek

Požadujeme předložit znění prováděcího předpisu, na který je v ustanovení odkazováno a který má stanovit konkrétní požadavky a celý rozsah ukládaných povinností.

V případě, že nebude tento prováděcí předpis předložen, požadujeme právní úpravu §§ 55e až 55h vypustit.

Odůvodnění:

Předložený návrh k zavedení registru, bez předložení prováděcího předpisu, na který je odkazováno a který stanovuje konkrétní požadavky a celý rozsah ukládaných povinností považujeme za nepřipustný.

Nově ukládanou povinnost zápisu do registru považujeme za přenesení odpovědnosti na provozovatele (vlastníka) a zvýšení jeho administrativní zátěže, ačkoliv požadovanými informacemi disponuje vodoprávní, resp. stavební úřad a nelze tak souhlasit s odůvodněním v předložené RIA. Stejně tak, že předložená legislativní úprava nebude mít dopad na podnikatelské prostředí, jelikož i objekty v podnikatelském prostředí disponují zařízeními dle navržené úpravy.

Tato připomínka je zásadní.

7. K § 55f

Požadujeme doplnit slovo „domovních“ : „**Registr domovních čistíren odpadních vod a domovních bezodtokových jímek**“

Odůvodnění:

Další nejednoznačnost navrhovaných povinností týkajících se bezodtokových jímek je způsobena rovněž chybějícím zpřesněním dotčených bezodtokových jímek. Ze souvislostí uvedených v důvodové zprávě lze dovozovat, že návrhem zákona mají být dotčeny pouze bezodtokové jímky určené k akumulaci splaškových odpadních vod. Obecným požadavkem formulovaným v návrhu změny zákona však vyvstane potřeba registrovat i bezodtokové jímky určené k akumulaci odpadních vod pouze ve výjimečných, havarijních případech nebo bezodtokových jímek, jejichž obsah provozovatel likviduje na své čistírně odpadních vod. Registrací všech těchto jímek bude docházet k neúměrné administrativní zátěži, zvláště právnických osob, která není ohodnocena v Závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace.

Dle původního znění by se jednalo o všechny bezodtokové jímky, včetně průmyslových (nejsou výhradně odvázeny na čistírnu odpadních vod – může být i jiné nakládání, včetně přečerpávání do technologie na přepracování nebo využití), proto je navrženo zúžení na domácí bezodtokové jímky.

Tato připomínka je zásadní.

8. K § 55f odst. 4

Požadujeme sjednocení povinnosti nahrávat zprávy z kontrol s již existujícími/stávajícími povinnostmi provozovatelů předmětných zařízení.

Odůvodnění:

Návrh nově zavádí povinnost vkládat do registru domovních čistíren odpadních vod a jímek zprávy z kontrol do 3 měsíců od provedení kontrol. Nevložení zprávy o kontrole do registru je možno dle § 116 a § 125 sankcionovat pokutou až 20 000 Kč v případě fyzické osoby, nebo 50 000 Kč v případě právnické osoby. S lhůtou 3 měsíce pro nahrání zprávy z kontroly nesouhlasíme, domníváme se, že mnozí z provozovatelů, na něž nová úprava dopadne, jsou již nyní povinováni ohlašovacími povinnostmi pro plnění jiných zákonných

požadavků, a to například s roční frekvencí. V takových případech je třeba využít stávajících povinností s nižší frekvencí, pro plnění povinností nových tak, aby nedocházelo k navyšování administrativní zátěže, protože v případě zavedení § 55f odst. 4 písm. b) v současném znění k jejímu dalšímu zvýšení nepochybně dojde. To vše pod hrozbou pokut.

Tato připomínka je zásadní.

9. K novelizačnímu bodu 14 (§ 64a odst. 6) – definice citlivého objektu

Požadujeme definici doplnit o červený text:

(6) Mapy povodňových rizik znázorňují potenciální nepříznivé následky podle povodňových scénářů, zejména území, kde byla překročena míra přijatelného ohrožení pro jednotlivé kategorie funkčního využití území, a umístění citlivých objektů. Citlivým objektem se rozumí objekt se zvýšenou koncentrací obyvatel se specifickými potřebami při evakuaci, objekt infrastruktury zajišťující základní funkce území a objekt integrovaného záchranného systému; citlivým objektem není objekt zajišťující funkce energetického, průmyslového nebo zemědělského zařízení či areálu.

Pokud nedojde k této úpravě, požadujeme definici vypustit.

Odůvodnění:

Definice je velmi neurčitá, a to zejména v části uvádějící „objekt infrastruktury zajišťující základní funkce území“. Navazující omezení pro zřizování citlivých objektů (§ 67 odst. 3 věta první) je přitom velmi široké, když se vztahuje na záplavové území jako celek. S takovým novým a zásadním omezením nelze souhlasit, nadto v kombinaci s definicí umožňující svojí obecností extrémně extenzivní výklad.

Průmyslové a zemědělské objekty mají specifickou povahu a bývají zohledněny v dokumentech řešících danou průmyslovou či zemědělskou činnost. Nelze na ně tudíž nahlížet obdobně, jako na objekty mimo takový speciální režim. Jejich zahrnutí mezi citlivé objekty tak není na místě.

Tato připomínka je zásadní.

10. K novelizačnímu bodu 17 (§ 66 odst. 3)

Požadujeme novelizační bod vypustit.

Odůvodnění:

Návrh zakotvuje přímo do zákonné právní úpravy, že aktivní zóny se vymezí na základě kombinace hloubky a rychlosti proudění, přičemž se má vycházet z map povodňového nebezpečí a map povodňových ohrožení. Tak se do aktivní zóny u větších a velkých toků dostávají i oblasti, kde voda stojí a neproudí a dále i objekty, které jsou na vyvýšené konstrukci – násyp nebo na sloupech a při jejich návrhu se počítalo se zaplavením nevýrobních ploch (níže umístěných) a konstrukce jsou navrženy, aby odolaly povodňovým průtokům. Není tak nikterak umožněno přihlídnout k odolnosti objektů a výškovému umístění majetků, technologiím apod. při vymezení aktivní zóny záplavového území.

Tato připomínka je zásadní.

11. K novelizačnímu bodu 20 (§ 67 odst. 3 poslední věta)

Požadujeme vypustit.

Odůvodnění:

Na úvod je třeba podotknout, že území vymezené jako „záplavové území“ je velmi rozsáhlé a uvedený tvrdý zákaz tak má extrémně široko působnost. Nikde ve vodním zákoně není definováno, co se rozumí „zhoršením“ odtokových poměrů – zákon s tímto sice pracuje, stejně jako se „změnou“ odtokových poměrů, avšak tyto pojmy nejsou užívány důsledně a jejich obsah tak není jednoznačný. „Zhoršit“ odtokové poměry může při extenzivním výkladu v podstatě jakákoliv stavba. V praxi může návrh znamenat, že vodoprávní úřady budou moci pro jakoukoliv stavbu v jakémkoliv záplavovém území vyžadovat posudky k tomu, zda ta která stavba nezhoršuje odtokové poměry – to by znamenalo zásadní novou povinnost v rámci povolovacích procesů, novou administrativní zátěž a též fakticky zákaz neznámého okruhu záměrů v celé šíři záplavových území. S tím nelze souhlasit.

Tato připomínka je zásadní.

12. K § 67 odst. 4

Návrh změny odmítáme jako neodůvodněný a požadujeme jej z návrhu vypustit.

Odůvodnění:

Pojetí závadné látky je velmi široké, podle § 39 odst. 1 se jedná o „látky, které nejsou odpadními ani důlními vodami a které mohou ohrozit jakost povrchových nebo podzemních vod“. Navržený zákaz je tedy extrémně, nedůvodně a zejména nekonkrétně široký, s čímž nelze souhlasit.

Je navrhován zákaz skladování a manipulace se závadnými látkami v záplavovém území v oblastech s vysokým ohrožením. Není přihlédnuto ke skutečnosti, kdy v těchto oblastech již historicky existují provozy, kde k tomuto nakládání dochází, a které se bez nakládání se závadnými látkami neobejdou. Například se jedná o vodní elektrárny (např. MVE Les Království). Požadavky na ochranu vod před kontaminací závadnými látkami během povodní mohou být řešeny havarijním plánem (§ 39 zákona), případně povodňovým plánem (§ 71 zákona). Návrh změny není vysvětlen v předkládané Důvodové zprávě a není uvažován ani v Závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace, nejsou tak vyčísleny náklady, které změna vyvolá v již existujících provozech.

V návrhu zároveň zcela chybí pro manipulaci se závadnými látkami možnost výjimky obdobná jako v případě výstavby a též chybí jakékoliv přechodné ustanovení pro současné skladovací a manipulační objekty a plochy.

Tato připomínka je zásadní.

13. K novelizačnímu bodu 24 (§ 89 c)

Požadujeme novelizační bod vypustit.

Odůvodnění:

Rozpor s § 89b: Od poplatku za vypouštění odpadních vod do vod povrchových se osvobozuje vypouštění odpadních vod z odlehčovacích komor jednotné kanalizace.

Tato připomínka je zásadní.

14. K úpravě přílohy č. 2 části A

Požadujeme vypustit navrhovanou změnu (novelizační bod 35).

Odůvodnění:

Nesouhlasíme se změnou spočívající v upřesnění účelu užití odebrané podzemní vody k výrobě pitné vody pouze pro účel zásobování obyvatelstva pitnou vodou. Dodavatel nemá informaci o tom, jakým způsobem využije odběratel zakoupenou pitnou vodu vyrobenou z podzemní vody. Domníváme se, že toto upřesnění je nadbytečné, protože stávající popis je dostatečný a definice pitné vody je jasně vymezena v § 3 zákona o ochraně veřejného zdraví.

Tato připomínka je zásadní.

15. K novelizačnímu bodu 36 + hlava IX (Příloha č. 2, tabulka B. 2 Dílčí poplatky z jednotlivého znečištění + hlava IX)

Požadujeme přehodnotit způsob výpočtu poplatku tak, že se na počátku výpočtu odečte koncentrace daného parametru v odebrané vodě od koncentrace ve vypuštěné vodě.

Odůvodnění:

Současný systém sice povoluje odečítat množství znečištění v odebrané vodě, nicméně je odečítána výsledná hmotnost odebraného znečištění, nikoliv koncentrace. V případě, že je v odebrané vodě takové znečištění, které poplatníkovi zvýší koncentraci daného parametru ve vypouštěných odpadních vodách nad limit zpoplatnění, může sice odečíst množství znečištění v odebrané vodě, ale za zbylé znečištění musí poplatek zaplatit. Pokud by se na počátku výpočtu odečetla koncentrace daného parametru v odebrané vodě od koncentrace ve vypouštěné vodě, nepřesáhl by mnohdy poplatník zpoplatněný limit. Současný způsob výpočtu poplatku jde k tíži poplatníka.

Tato připomínka je zásadní.

16. K úpravě přílohy č. 2 části B. 2 bodu 4

Nesouhlasíme s takto razantním zvýšením zpoplatnění u fosforu od 1. 1. 2026. Požadujeme úpravu vypustit nebo hodnoty snížit.

Odůvodnění:

Navrhované zvýšení sazeb za vypouštění fosforu bude mít dopad do provozních nákladů v mnohých podnikatelských odvětvích. Není zároveň úplně zřejmé, že navrhované zvýšení skutečně přispěje ke zvýšení

kvality povrchových vod, protože bodové zdroje fosforu tvoří pouze výšeč všech zdrojů fosforu, které vedou ke zlepšení současného stavu povrchových vod.

Navrhovaná novela vodního zákona 10krát snižuje koncentraci fosforu. V praxi však běžně může nastat situace, kdy v odebrané vodě je koncentrace fosforu nad polovinou navrhovaného limitu a i když vlastní výrobní činnost odběratele fosfor neprodukuje, obsahují jeho odpadní vody nízkou koncentraci fosforu v souvislosti s nutným dávkováním kyseliny fosforečné jako nutrientu k podpoře procesu čištění odpadních vod. V součtu potom nelze vyloučit překročení zpoplatňovaného limitu v důsledku popsanych skutečností. V případě současného způsobu provádění odečtu znečištění v odebrané vodě (viz předchozí připomínka), tak bude odběratel (provozovatel) nucen platit za znečištění v parametru fosfor i přesto, že se nad limit zpoplatnění dostává zejména kvůli množství fosforu v odebrané vodě.

Tato připomínka je zásadní.